

Datum: 21. 2. 2008

SPOROČILO ZA JAVNOST

LOKALNI PRIDELKI, VIŠJE KAKOVOSTI TUDI V JAVNIH ZAVODIH

Ljubljana, 21. 2. 2008 – V petek, 15. februarja so bile v Uradnem listu RS objavljene spremembe zakona o javnem naročanju. Z njimi se javnim zavodom v Sloveniji omogoča, da bodo lahko zagotovili otrokom, bolnikom in starejšim osebam uživanje tudi lokalno pridelane hrane višje kakovosti.

»To je sedaj prvi korak k doseganju cilja zagotavljanja kakovostnejše hrane za 165 tisoč osnovnošolcev, 57 tisoč otrok v vrtcih, 20 tisoč oskrbovancev v domovih za ostarele in vse bolnike v slovenskih bolnišnicah. Sedaj so na vrsti ravnateljji šol in vrtcev ter direktorji bolnišnic in domov za ostarele, da zakonske možnosti uresničijo tudi v praksi« je dejal **Matjaž Kočar**, generalni direktor Direktorata za varno hrano po pooblastilu ministra.

Gre za **dopolnilo 48. člena Zakona o javnem naročanju**, ki je bilo v času sprejemanja v Državnem zboru vneseno v spremembe zakona na pobudo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. V 2. odstavku omenjenega člena je sedaj dodano besedilo: *»Pri merilih za izbiro ponudbe pri naročanju živil se prednostno upoštevajo živila, ki so v shemah kakovosti (npr.: sezonsko pridelana živila na integriran način, sezonsko pridelana živila na ekološki način ipd.) in živila, ki so proizvedena po nacionalnih predpisih o kakovosti živil.«*

Javni zavodi bodo lahko odslej naročali **lokalno pridelana živila višje kakovosti**, saj se jim ne bo treba več ozirati samo na ekonomsko najugodnejšo ponudbo. To so živila proizvedena na ekološki ali integriran način, živila v shemah višje kakovosti in živila, ki so v pravilnikih o kakovosti živil (npr. Pravilnik o kakovosti mesnih izdelkov itd.).

Pri tem se bodo lahko posluževali sistema tako imenovanih **odprtih sklopov**. To v praksi pomeni, da lahko npr. šola ločeno nabavi solato od krompirja, meso ločeno od mlečnih izdelkov itd.

Spremembe zakona pa so pomembne tudi za **pridelovalce in predelovalce hrane**, saj javni zavodi s svojimi potrebami nedvomno predstavljajo zanje pomemben trg. Zaradi **večjega povpraševanja** bo prišlo tudi do **večje proizvodnje** kvalitetnejše hrane in do **boljšega povezovanja** med vsemi soudeleženi. Na ta način bi se morale razviti tudi t.i. **kratke verige**. Pot od proizvajalcev in predelovalcev hrane do končnega potrošnika se bo skrajšala, zaradi česar bodo potrošniki uživali **bolj svežo** in s tem kvalitetnejšo hrano.

Dosedanje naročanje živil v javnih zavodih

Javni zavodi, kot so vrtci, šole, bolnice in domovi za ostarele, so morali pred spremembo **Zakona o javnem naročanju** kupovati živila v skladu s temeljnim načelom javnega naročanja, ki je **gospodarnost in učinkovitost porabe javnih sredstev**.

To je pomenilo, da je moral **naročnik** z izvedbo javnega naročila in izborom ponudbe zagotoviti, da je bila poraba sredstev za naročnika najbolj gospodarna glede na namen javnega naročanja in na predmet javnega naročila.

V praksi je to pomenilo, da **prejšnji** zakon s svojimi določbami ni omogočal udeležbe pri naročilih hrane za javne zavode **proizvajalcem in predelovalcem bolj kakovostnih živil, saj so ta po navadi nekoliko dražja**.

Glavno merilo za izbiro ponudbe je bila **najnižja cena**, kar pa običajno pomeni najcenejša hrana, slabše kakovosti. Naročanje živil je lahko potekalo v **večini samo preko veletrgovcev**, ki so nastopali z najcenejšo in najbolj celovito ponudbo. Te težave so prišle najbolj do izraza pri kategoriji živil iz skupine **sadja in zelenjave**. V javnih zavodih se je zato na jedilnikih pojavljalo preveč živil, ki jih skladno z smernicami zdravega prehranjevanja uvrščamo na seznam t.i. odsvetovanih, manj kvalitetnih živil (npr. živila z visokim odstotkom maščob, sladkorja in živila, ki vsebujejo veliko aditivov).

Državni zbor RS je sprejel spremembe Zakona o javnem naročanju 1. februarja, v veljavo pa bodo stopile 15 dni po objavi v uradnem listu.

* * *